

ואי כרבי עקיבא, דאמר תורא דשותפי הוא, וחייב כל אחד לשאת בתשלום הנזק כפי חלקו היחסי בשור, שהרי גם שלו הוא, וחייב בנזקו, (7) אם כן:

ב-17 הא' יש בו מותר יחזיר לשלפניו? וכי

הדין הוא שמן הנותר בשור לאחר גביית הניזק האחרון, גובה הניזק שלפניו את המגיע לו, ואפילו על חשבון הניזקים והבעלים הקודמים?

והרי את הנותר יחזיר לכולם מיבעי ליה לתנא למימר!

כלומר, המותר הרי שייך לכל אחד [לבעלים ולניזקים הקודמים לניזק האחרון], כפי ערכם היחסי בשור קודם לנזק אחרון זה [וכאשר מבואר במשנה לדעת רבי שמעון הסובר כרבי עקיבא].

אמר פירש רבא את דעתו של רבי מאיר:

לעולם סבר רבי מאיר כרבי ישמעאל, דאמר: בעלי חובות נינהו, ודקשיא לך: למה "אחרון אחרון נשכר", והרי "ראשון ראשון נשכר" מיבעי ליה למימר?!

לשאר בעלי החובות אלא מהשור הניזק עצמו, וכמבואר שם בגמרא: "מהאי תורא דאזקן מיניה משתלימנא", אבל לגבי שאר נכסים, הקודם בחוב קודם לגבייה.

7. הקשו התוספות: אפילו לרבי עקיבא, למה יפסידו הניזקים, והרי אין עליהם לשמור את שורם כל זמן שלא עמדו בדין ולא באו עדים, כי מה הוא יודע אם יזכה?? ותרצו התוספות: דכיון שיש בידו להביא עדים לאלתר ולזכות מתחייב בשמירתו.

[והעירו האחרונים על דבריהם, למה העמידו דבריהם על הגמרא, והרי דברי הגמרא הן הן דברי רבי שמעון שבמשנה, ועל דבריו היה להם להעמיד את דבריהם!! וראה מה שצינו ב"ספר המפתח"].

וראה מה שכתוב ב"חידושי הגר"ח" סימן רלא, שבעל השור משלם מגופו, אפילו כשאין שמירתו עליו, כל עוד יש מי שהיה אחראי על נזקי השור, ואף כאן היות ובעלי השור אחראים על נזקי השור שוב גופים מגוף השור אפילו שההפסד הוא על הניזקים ולא על הבעלים, וראה היטב כמה שנתבאר בהערות על סוגיית הגמרא בעמוד ב, כגון שתפסו שומר, אם

וכאילו מכרו לו לנזקיו, ולגבי בעל חוב אינו אלא כמטלטלין, ואפילו עשאו לו [המזיק לבעל החוב] "אפותיקי מפורש", הו' ליה כמי שעשה שורו אפותיקי ומכרו שאינו גובה הימנו", וראה עוד שם בביאור לשון הגמרא לעיל, בביאור הדין שאפילו חב עד שלא הזיק אינו גובה תחילה.

ולבעל המאור [על הרי"ף כאן] שיטה שלישית בזה, והוא סובר, שלדעת רבי ישמעאל גובה הניזק מכל נכסי המזיק, ולא דוקא מגוף השור [וראה ברמב"ן במלחמות שחלק עליו בזה], וסובר עוד בעל המאור לפרש מה ששינו במשנה: "אחרון אחרון נשכר", שאין זה דוקא מגוף השור, אלא אפילו משאר נכסים, ולכן ייתרה המשנה ואמרה "אחרון אחרון נשכר" אף שכבר שנתה המשנה: "ישלם לאחרון שבהם", ולמדנו, שאף משאר נכסים "אחרון אחרון נשכר".

ולפי זה ביאר הבעל המאור, שאכן מגוף השור "אחרון אחרון נשכר" [וכדין חב עד שלא הזיק שהאחרון גובה], אך הרי מהמשנה מדויק, שאפילו משאר נכסים "אחרון אחרון נשכר", ועל זה מקשה הגמרא: למה לא יקדם הניזק הראשון, שעד כאן לא אמרו שהניזק קודם